

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

**Relationship between a Full Range of Leadership and a Management of Information
and Communication Technology of School Administrators under the Secondary
Educational Service Area Office 21**

สุระชัย มาปั้งโม

Surachai Mapungmo

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Education Thesis in Educational Administration

Phetchaburi Rajabhat University

2554

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ผู้วิจัย นายสุระชัย มาปิงโม

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 **ผู้วิจัย** นายสุระชัย มาป้งโม **สาขาวิชา** การบริหารการศึกษา **พ.ศ.** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 56 โรงเรียน จำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการบริหารแบบวางเฉย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในระดับสูงทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาแบบภาวะผู้นำ พบว่า แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในระดับสูงทิศทางบวก และแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษา ควรรักษาภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และควรปรับปรุงภาวะผู้นำด้านการบริหารแบบวางเฉย ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และควรประสานความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชนและชุมชนในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

Thesis Title : Relationship between a Full Range of Leadership and a Management of Information and Communication Technology of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21 **Researcher :** Mr.Surachai Mapungmo **Major :** Educational Administration **Year :** 2011

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the full range of leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21, 2) study management of information and communication technology of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21 and 3) study the relationship between the full range of leadership and the management of information and communication technology of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21. The sample used in this study consisted of 318 school administrators and teachers from 56 schools under the Secondary Educational Service Area Office 21. The tool for data collection was a 5-scale questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of this research were as follows :

1. The full range of leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21 was at a high level. As for each item of the aspect considered, the highest average item was an idealized influence; management by exception was the lowest.
2. Management of information and communication technology of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21 was at high level. As for each item of the aspect considered, the highest average item was a school management; corporation with public and private sectors as well as a community was the lowest.
3. The relationship between the full range of leadership and the management of information and communication technology of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 21 was highly positive at the 0.01 level of significance, when considering in each aspect, the transactional leadership aspect was related with highly positive, and transformational leadership aspect was related with moderately positive at the 0.01 level of significance.

Based on the research results, the school administrators should maintain their highly in idealized influence while reducing their management by exception. Moreover, the administrators should be more cooperative with public and private sectors as well as a community.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง
ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา
คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ คือ นายสงกรานต์ คำพิไลย นายนิคม แพงสวัสดิ์ และ
นายสายัญห์ ทวีวัน ที่อนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริม
ให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์นี้
สำเร็จ

สุระชัย มาปิงโม

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ภาวะผู้นำ.....	12
ภาวะผู้นำแบบเต็มรูป.....	19
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	27
การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	71
สารบัญ (ต่อ)	
บทที่ (ต่อ)	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	73
4 ผลการวิจัย.....	74
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษาและ ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.....	76
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.....	93
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
การอภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	106
ภาคผนวก ข ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	116
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	126
ประวัติผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	69
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวม (X_{tot}).....	76
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_{11}).....	78
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_{12}).....	79
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_{13}).....	80
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_{14})...	81
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ (X_{21}).....	82
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ด้านการบริหารแบบวางเฉย (X_{22}).....	83
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	

มัธยมศึกษาเขต 21 โดยภาพรวม (Y_{tot})	84
--	----

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา (Y_1)	85
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Y_2)	87
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการเรียนการสอน (Y_3)	88
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านกระบวนการเรียนรู้ (Y_4)	90
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	91
4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของข้อมูลและลำดับที่ของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน (Y_6)	92
4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเต็มรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้าน	93

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2.1 ผู้นำ 4 แบบ จากการผสมมิติกิจสัมพันธ์กับมิติมิตรสัมพันธ์.....	15
2.2 ทฤษฎีดาข่ายการบริหาร (Managerial grid).....	17
2.3 รูปแบบพฤติกรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	22
2.4 รูปแบบพฤติกรรมของภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน.....	23
2.5 รูปแบบพฤติกรรมของภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย.....	24
2.6 ลักษณะโครงสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของลักษณะภาวะผู้นำ.....	25
2.7 ลักษณะโครงสร้างที่เป็นผลลัพธ์ระดับรองของลักษณะภาวะผู้นำ.....	26
2.8 ฮาร์ดแวร์ (Hardware).....	31
2.9 อุปกรณ์ในระบบเครือข่าย (Network).....	33
2.10 จรรยาบรรณสำหรับผู้ทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	44
2.11 รูปแบบการสอนแบบปกติที่มีการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	54
2.12 รูปแบบการสอนแบบทางไกลที่มีการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.....	55